RYNEK METALOWY i MASZYNOWY

NAJOBSZERNIEJSZE CZASOPISMO FACHOWE W POLSCE

THE-METAL-AND-MACHINE-MARKET (WEEKLY)

LE MARCHÉ DES MÉTAUX ET DES MACHINES (HEBDOMADAIRE)

DER METALL- UND MASCHINEN-MARKT (WOCHENBLATT)

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 4½ zł. Dla Gdańska 4½ guld. Dla Niemiec 4½ mk. Dla Ameryki 1 dol. kwart.

Pozostałe warunki zamieszczone są na ostatniej stronie tekstowej numeru.

Poznań, 3 marca 1927

REDAKCJA i ADMINISTRACJA

POZNAŃ, WIELKA 10 - TEL. 2277

SUBSCRIPTION RATES: For 3 months (England) . . . sh 5
„ „ „ (Germany) Gmks. 4.50
„ „ „ (U. S. A.) . Dol. 1.—

ADVERSTISING-RATES:
Full page zł. 100.— Half a page zł. 60.— One fourth of a page zł 35.— One eighth of a page zł. 20.— One sixteenth of a page 10.— Advertisements on Cover plus additional tee. Advertisements from abroad will be calculated according to special rates.
In special editions the rates are different.

Nr. 9. Poznań — Warszawa — Katowice — Gdańsk **Rok VII.**

Ameryka wobec kartelu brukselskiego.

W związku ze światową konferencją gospodarczą, mającą, rozpocząć się dnia 5-ego maja rb. w Genewie, Liga Narodów opracowała memorjał, z którego czerpiemy niezmiernie ciekawe następujące liczby:

Udział Europy w handlu światowym spadł z 58,5 na 50 proc., udział Ameryki Południowej z 6,1 na 5,7 proc., Ameryki Północnej natomiast wzrósł z 14 na 18 proc., Azji z 12,3 na 16 proc., Australji z 2,6 na 3,3 proc. Globalna liczba handlu światowego, którą w r. 1913 oszacowano na 37,9 miljardów dolarów, wzrosła stosunkowo nieznacznie do 39,6 miljardów dolarów. Udział Niemiec w handlu światowym spadł z 13,1 na 8,2 proc. w r. 1225. Wobec faktu, że liczba globalna polskiego handlu zagranicznego wynosi zaledwie 424 426 tysięcy dolarów, stosunek procentowy udziału Polski w handlu światowym w wysokości 1,07 proc. przedstawia się wręcz fatalnie.

W pewnych wprawdzie dziedzinach Europa zdołała narazie jeszcze utrzymać przewagę swoją. Jeśli jednak przypomnieć, że np. produkcję żelaza i stali surowej w ilości przeszło 50 proc. produkcji światowej pokrywają Stany Zjednocz. Am. Półn. oraz że dotyczące dane i liczby z roku na rok wzrastają w Ameryce, z trudem zaś tylko utrzymają się na dawnym poziomie w Europie, łatwo zrozumieć, że już utrzymanie obecnych rozmiarów udziału Europy w handlu światowym wymagać będzie olbrzymiego wysiłku; zatem złudnem jest marzenie o przywróceniu Europie roli i znaczenia przedwojennego.

A niewątpliwie ciekawą jest rzeczą, jak w świetle i pod wpływem pewnym tych liczb i faktów układa się stosunek największego dziś producenta żelaza i stali wobec europejskiego kartelu żelazo-stalowego.

W opinji tedy amerykańskiego przemysłu stalowego stworzenie kartelu brukselskiego uważać należy za początek szerszej akcji kartelowej. Opinja pewno słuszna jeśli zważyć, że umowa brukselska dotyczy jedynie ograniczenia i skontyngentowania produkcji, podczas gdy kwestję podziału rynków zlekka tylko w niej poruszono, kwestja zaś unormowania cen, skoordynowania sprzedaży na rynkach zagranicznych i wspólnej propagandy pozostała całkiem nieomówiona.

Niewątpliwie wszystkie te sprawy są wagi zasadniczej i będą musiały ulec uzgodnieniu poglądów i działalności skartelowanych w ich zakresie. W chwili obecnej jednak europejski kartel stalowy nie uchodzi za niebezpieczeństwo dla przemysłu amerykańskiego. W opinji jego jest on przedewszystkiem porozumieniem Niemiec, których przemysł stalowy walczył z dumping'iem walutowym francuskim i belgijskim, z Francją i Belgją, które ze swej strony widziały potrzeby zabezpieczenia produkcji swojej na czas deflacji walutowej. Stąd też Francja i Belgja, któryeh stalownie w okresie inflacji były uruchomione prawie w pełni, mają w porównaniu do Niemiec, w których przemyśle w czasie zawarcia umowy panował pewien zastój, kontyngent nieco większy, niżby mieć były powinny, gdyby podział produkcji oparty był na liczbach zdolności wytwórczej tych krajów.

Jeżeli przeto, wbrew powyższej opinji, od czasu do czasu w prasie amerykańskiej pojawią się wzmianki, ostrzegające przemysł amerykański przed niebezpieczeństwem kartelu, są one wyrazem obaw co do przyszłości, w której w miarę rozwoju kartelu wzrośnie jego agresywność i wzmogą się dążności w kierunku opanowania nowych rynków, albo też pochodzą stąd, że pewne czynniki z zamiłowaniem uprawiają politykę wyszukiwania groźnych momentów we wszelkich przejawach postępującej konsolidacji stosunków gospodarczych w Europie.

W istocie rzeczy Stany Zjednoczone w chwili obecnej — zdaje się — nie zdradzają jakiegokolwiek niepokoju z powodu kartelizacji europejskiego wytwórstwa stali, niewątpliwie jednak śledzą b. uważnie rozwój tego procesu, o czem świadczą pewne zarządzenia sekretarza (ministra) handlu Hoovera oraz dokładne poinformowanie Departamentu Handlu o wszelkich fazach rozwoju sprawy kartelu brukselskiego.

Z. Matczyński.

Produkcja i zbyt obrabiarek.

Do rozkwitu tej gałęzi polskiego przemysłu maszynowego wielce przyczyniły się inwestycje, jakie robiono w czasach inflacyjnych, szczególnie w tych działach produkcji obróbczej, które zniszczone zostały przez okupację niemiecką. Z chwilą jednak wprowadzenia złotego nastąpił zastój i upadek tej gałęzi przemysłu maszynowego w Polsce. Okres ten trwał do drugiej połowy roku ubiegłego

Odtąd dopiero datuje się nowe ożywienie, lecz tylko w dziale maszyn garbarskich i pras, przyczem i obecnie produkcja osiągnęła 50 proc. produkcji z okresu 1920—1923 r. Na maszyny gwoździarskie w dalszym ciągu brak zupełnie zapotrzebowania i nie można spodziewać się ożywienia i poprawy w czasie przewidzialnym

Rynek krajowy obecnie jest przepełniony maszynami garbarskiemi z powodu ciągle likwidujących się garbarni, które wyprzedają swoje urządzenia niejednokrotnie poniżej cen kosztu. Dlatego też dzisiaj nabycie maszyny garbarskiej na rynku, po cenach niskich nie nastręcza wielkich trudności. Konkurencji z fabrykami zagranicznemi w tym dziale przemysł polski wcale się nie obawia.

Maszyny zagraniczne są znacznie droższe od polskich (z powodu spadku złotego w 1926) nawet na miejscu produkcji bez doliczania opłat celnych i kosztów transportu. Jakością zaś stanowczo nie są lepsze, a nawet maszyny wyrobu polskiego przewyższają niejednokrotnie zagraniczne. Tyczy się to szczególnie maszyn niemieckich, które bardzo często na eksport robione są tanio, lecz tandetnie. W dziale maszyn garbarskich oraz pras są robione ciągłe udoskonalenia oraz wprowadzane nowe typy maszyn, by tym sposobem nie pozostawać w tyle wobec zagranicy.

Wystarczy wspomnieć o nowych typach „falcmaszyn" „glancmaszyn", „rollmaszyn", „platermaszyn", „rekmaszyn", wypychaczek i innych by sobie dokładnie uprzytomnić sytuację. Prasy balansowe ręczne ekscentryczne i frykcyjne, służące do wyrobu galanterji, blaszanek, łyżek żelaznych i platerowanych, pudełek a nawet monet przemysł nasz traktuje bardzo szeroko, mając w tej gałęzi również wynalazki oraz udoskonalenia polskie.

Chociaż sytuacja powoli się poprawia, jednakże istnieje cały szereg bolączek, które dają się silnie we znaki. Ostatnio podrożał surowiec o 10 do 15%, lecz ceny na maszyny wcale się nie zmieniły Również robocizna ma tendencję zwyżkową i tutaj należy się spodziewać w najbliższej przyszłości pewnych zmian.

Brak kapitału obrotowego silnie daje się fabrykom we znaki, gdyż jest to dziedzina, w której sprzedaje się przeważnie na długoterminowy kredyt z małem pokryciem gotówkowem. Obecnie za maszyny na składzie żądają 20% gotówką — resztę na weksle do 3 miesięcy. Za maszyny na zamówienie żądają pokrycia gotówkowego do 40% z rozłożeniem spłat reszty należności na termin do 6 miesięcy. Materjał wekslowy często jest nieodpowiedni i dlatego daje się zauważyć wiele protestów w tej dziedzinie. Kredyty Banku Polskiego, jako krótkoterminowe, dla tej gałęzi przemysłu są niewystarczające i dlatego kredyt długoterminowy jest tutaj nieodzowny, gdyż dosyć sobie uprzytomnić, że dział maszyn wchodzi w dziedzinę inwestycyj, tak niezbędnych dla przemysłu polskiego.

Horoskopy na przyszłość są niezłe. Należy życzyć sobie tylko przynajmniej w dalszych miesiącach tego roku takiego ruchu, jaki miał miejsce w styczniu roku bieżącego.

Handel zagraniczny Polski w r. 1926.

II.

Po stronie przywozu widzimy spadek we wszystkich prawie grupach towarów. W grupie produktów zwierzęcych spadek ten wynosi przeszło 40 proc., przyczem charakterystyczny jest wzrost przywozu skór surowych z 6,9 miljonów w r. 1925 na 15,3 miljonów złotych w złocie w r. 1926; spadek natomiast importu skór wyprawionych z 54,1 na 30,8 miljonów złotych. Znamienne również jest olbrzymie zmniejszenie przywozu obuwia skórzanego z 27,9 miljonów w r. 1925 na 3,2 miljony złotych w złocie w r. 1926.

Wzrost natomiast przywozu wykazuje grupa rud i innych surowców metalowych. Na specjalną uwagę zasługuje wzrost importu rud ołowianych z 1,7 miljonów w r. 1925 na 3,4 miljony złotych w złocie w r. 1926 i odpowiednio rud cynkowych z 4,5 na 15 miljonów złotych w złocie, co tłumaczy się pomyślną bardzo konjunkturą na rynku cynku. W grupie metalów i wyrobów metalowych obserwujemy ogromny spadek przywozu z 85,5 w r. 1925 na 45,1 miljonów złotych w złocie w r. 1926. W grupie tej uderza przedewszystkiem zmniejszenie przywozu żelaza surowego, wyrobów żeliwnych i odlewów stalowych, wyrobów kutych, ślusarskich, łańcuchów, drutów, lin i tkanin z drutu, wyrobów nożowniczych, narzędzi rolniczych i rzemieślniczych, wyrobów i stopów miedzianych, niklowych i aluminjowych. Również grupa maszyn i aparatów wykazuje b. znaczny spadek z 96,8 na 52,2 miljonów złotych w złocie w r. 1926. Utrzymał się natomiast przywóz przyrządów i materjałów elektrotechnicznych w wysokości 26,7 (29,5 w r. 1925) miljonów złotych w złocie. B. silny spadek przywozu zaznaczył się w grupie środków komunikacyjnych z 46,3 na 19,1 miljonów zł w r. 1926, a specjalnie spadek importu samochodów z 26,1 na 9,8 miljonów złotych.

W grupie materjałów i wyrobów włóknistych notujemy spadek przywozu w r. 1926 z 434,2 na 304,3 miljonów złotych w złocie. Uderza zwłaszcza spadek przywozu tkanin bawełnianych i wełnianych oraz półjedwabnych, podczas gdy przywóz bawełny prawie się nie zmienił. Olbrzymi wręcz jest spadek przywozu w grupie odzieży i konfekcji z 62,2 miljonów w r. 1925 na 14,9 miljonów złotych w złocie w r. 1926.

Zmniejszył się również przywóz nawozów sztucznych z 36,6 na 22,3 miljonów złotych. Natomiast wzrost przywozu wykazuje grupa materjałów i przetworów chemicznych organicznych z 45,3 na 59,8 miljonów złotych.

Jeśli zastanowić się nad temi cyframi przywozu naszego w r. 1926, to dojdziemy do wniosku, że wbrew wszelkim restrykcjom przywozowym konsumcja zajmuje za dużo jeszcze miejsca w porównaniu z przywozem towarów niekonsumcyjnych. Pobieżne tylko zestawienie odnośnych cyfr wykazuje 200 miljonów złotych w złocie na import konsumcyjny wobec np. 106 miljonów zł w złocie war-

tości przywozu maszyn i aparatów do rozbudowy i reorganizacji naszego przemysłu. Aktywność bilansu handlowego widocznie okupiliśmy cofnięciem się procesu regeneracji życia gospodarcz. Występuje to tem jaskrawiej, że np. import towarów luksusowych w porównaniu z r. 1925 nie uległ prawie żadnej zmianie. W r. 1926 wydaliśmy na kosmetyki, jedwabie i inne luksusy 22 miljony, a w r. 1925 — 23 miljony złotych w złocie. Za to import książek itd. spadł z 13 milj. w r. 1925 na 5,7 miljonów zł w złocie w r. 1926.

Studjum szczegółowe danych wywozowych naszego bilansu za rok 1926 prowadzi do wniosków jeszcze smutniejszych. W porównaniu z r. 1925 wywóz nasz w r. 1926 wzrósł zaledwie o 3 procent. W ramach globalnej cyfry wywozu nastąpiły przesunięcia bardzo charakterystyczne.

Wywóz węgla osiągnął wartość 252,1 miljonów wobec 144,4 milj. zł w złocie w roku poprzednim. Wiadomo, że wzrost ten przypisać można jedynie wyjątkowej konjunkturze w związku z paromiesięcznym strajkiem górników angielskich.

Na drugie miejsce w dziale wywozu zepchnięty został eksport drzewa. Wartość jego zmniejszyła się nieznacznie z 227 na 206,8 miljonów złotych. Ilościowo natomiast wzrósł ten eksport o ca 35 procent. Tłumaczy się to przesunięciem się wywozu od gatunków więcej obrobionych. Szczególnie zmniejszył się wywóz podkładów kolejowych, wyrobów bednarskich i fornierów.

Do korzystnych objawów zaliczyć można wzrost wywozu produktów naftowych, które powetowały sobie stratę rynku niemieckiego w Angiji i Francji. Zawdzięczamy to lepszej organizacji przemysłu naftowego i dobrej konjunkturze. Wartość tego wywozu wyniosła w r. 1926 — 76 miljonów wobec 66 miljonów złotych w złocie w roku 1925.

Grupa metalowa wykazuje niezmienioną prawie cyfrę ogólną, ale dwie zmiany wewnętrzne. Spadł przedewszystkiem wywóz żelaza i stali wszelkiej, szyn i rur. Ratuje zaś sytuację jedynie cynk, chociaż i tu wzrósł tylko wywóz cynku i pyłu cynkowego, spadł zaś przeszło o dwie trzecie wywóz blachy cynkowej.

W grupie towarów włóknistych obraz przedstawia się najfatalniej. Spadek na całej linji z 141,7 na 78 miljonów złotych w złocie i przesunięcie się od wywozu produktów gotowych do półproduktów. O połowę przeszło zmniejszył się wywóz tkanin bawełnianych, tak samo prawie tkanin wełnianych.

Jeśli, reasumując, uwzględnimy, że ilościowo eksport nasz w r. 1926 wzrósł do 22 303 963 ton, wobec 13 602 708 ton w r. 1925, wartość zaś jego podniosła się zaledwie o 34 miljony złotych w złocie, to trudno dać wyraz zadowoleniu z kształtowania się handlu zagranicznego Polski w r. 1926. Rozwój wywozu a także przywozu, świadczy przedewszystkiem, że w r. 1926 znacznie pogorszyła się sytuacja naszych przemysłów przetwórczych. A pogorszenie to nie może służyć za dowód poprawy ogólnej naszego życia gospodarczego.

Z. G-g.

◆◆ Z BRANŻY ◆◆

Z Polskiego Przemysłu Hutniczego.

Syndykat Hut Żelaznych, dzięki zamówieniom kolejowym na 20.000 tonn szyn i 1.000 tonn t. zw. składów kołowych, ulokował na rynku krajowym w ubiegłym miesiącu 52.000 ton żelaza.

Jak wiadomo, istnienie syndykatu hut żelaznych przedłużono na rok t. j. do 1928 r. Syndykat hut żelaznych stara się w Min. Przemysłu i Handlu o uznanie nowej 10 proc. podwyżki cen żelaza, któraby weszła w życie w czasie najbliższym.

W związku z przejęciem akcyj huty Baildona przez Oberbedarf, posiadający hutę Pokoju, która po podziale śląska straciła możność produkcji żelaza małych profilów, oczekują połączenia się obydwu hut pod względem technicznym i produkcyjnym. W ten sposób Huta Pokoju zyska możność produkcji żelaza małoprofilowego, a huta Baildona będzie mogła rozwinąć wyrób stali gatunkowej, posiłkując się surowcem huty Pokoju. Fuzja ta wzmoże stanowisko obydwu hut w syndykacie.

Organizowanie zbytu żelaza na Kresach.

Syndykat Polskich Hut Żelaznych podjął inicjatywę w kierunku wzmożenia konsumcji żelaza na naszych Kresach Wschodnich. Po zbadaniu dokładnem sytuacji po dłuższych pertraktacjach z hurtownikami nakłonił Syndykat trzy firmy do otworzenia hurtowych składów w Kowlu, Równem i Lidze. Celem uruchomienia dalszych składów w Brześciu Litewskim i Białymstoku pertraktacje są na dobrej drodze. Stworzenie na Kresach Wschodnich składów żelaza niewątpliwie przyczynić się może do wzmożenia na tym dotychczas zaniedbanym rynku spożycia żelaza i zastosowania go przedewszystkiem w budownictwie. Jak nam donoszą, sprawą tą żywo zainteresowały się odnośne czynniki rządowe i samorządowe.

Nowe syndykaty branżowe.

Prace nad założeniem syndykatu gwoździ i drutu posuwają się raźno naprzód. Syndykat ten ma być uruchomiony w ciągu m. marca r. b. — W marcu r. b. rozpoczną się prace organizacyjne przy tworzeniu syndykatu cynkowni blachy.

Brak szmelcu żelaznego.

Huty górnośląskie odczuwają coraz większe trudności przy zaopatrywaniu się w szmelc żelazny, za który płacą już 160 zł za tonnę loco huta. Oczekują, że po wygaśnięciu umowy genewskiej, na podstawie której odbywał się bezcłowy wywóz szmelcu niemieckiego do Polski, stosunki pod tym względem pogorszą się jeszcze bardziej.

Polska przystępuje do kartelu brukselskiego?

W/g niesprawdzonych informacyj Agencji Wschodniej, nastąpiło porozumienie między syndykatem polskich hut żelaznych a konwencją eksportową austrjacką, czechosłowacką i węgierską. W związku z tem oczekują przystąpienia polskich hut do kartelu międzynarodowego na konferencji dnia 4 marca r. b. w Duesseldorfie.

W związku z tem dowiadujemy się, że Syndykat Polskich Hut Żelaznych otrzymał oficjalne zaproszenie od p. Prezydenta Mayricha do wzięcia udziału w posiedzeniu Międzynarodowego Kartelu Stalowego w dniu 4 marca 1927 r. w Duesseldorfie.

Zdaniem A. W. istnieje nadzieja utrzymania rynków austrjackiego i rumuńskiego dla polskiego żelaza dzięki pewnym ustępstwom Czechosłowacji. Jednocześnie mimo silnej konkurencji angielskiej huty górnośląskie starają się o wzmocnienie swego stanowiska w eksporcie do krajów nadbałtyckich i skandynawskich.

Walka międzynarod. syndykatu z hutami polskiemi.

Wskutek nieprzystąpienia hut polskich do międzynarodowego syndykatu rur żelaznych — syndykat ten podejmuje ostrą walkę konkurencyjną z polskim eksportem rur na rynkach skandynawskich i bałtyckich. W najbliższym czasie syndykat ma obniżyć ceny eksportowe na tych rynkach zbytu poniżej poziomu cen rur polskich i obniżać je będzie dotąd, dopóki — jak twierdzą — ostatecznie nie wyprze polskich wyrobów z wymienionych rynków.

Z Izby Handlowo-Przemysłowej.

Przedstawicielstwa. Pewne firmy amerykańskie poszukują agentów na Polskę na pompy (do użytku w gospodarstwie), pudełeczka z przyborami toaletowemi — pudry, perfumy itd., artykuły farmaceutyczne, lekarstwa patentowane, przybory toaletowe, chemikalja etc. (odnośna firma życzy sobie nawiązać kontakt tylko z poważniejszemi firmami polskiemi), 3-otworowe kuchenki, piecyki do ciepłej wody i piecyki naftowe.

*

Używanie listów przewozowych dawnych wzorów. Na skutek interwencji Izby przem.-handlowej w Poznaniu Ministerstwo Komunikacji przedłuża termin używania listów przewozowych dawnych wzorów — dwustronnie drukowanych — do końca czerwca br. Na używanie tych druków po tym terminie jako wtórników Ministerstwo Komunikacji nie zgodziło się.

*

Pojęcie rachunku (paragony). Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje, że władze skarbowe naraz nie uważają za rachunek zestawienia na takich formularzach, na których firma została przekreślona tuszą lub podobnym sposobem, tak, że jest nieczytelna lub prawie nieczytelna. Ze względu na okoliczność, że tutejsze sfery przemysłowo-handlowe posiadają znaczne ilości formularzy, zaopatrzonych w firmę, Izba zwróciła się do Ministerstwa Skarbu z prośbą o zezwolenie używania do końca br. formularzy z firmą przekreśloną. Pozatem Izba zwraca uwagę zainteresowanych sfer, że tylko wtedy firma umieszczona na odwrotnej stronie rachunku jest uważana za reklamę, jeżeli ogłoszenie rzeczywiście nosi znamiona reklamy.

Bliższych informacyj udziela Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu.

Osobiste.

Ludwika Radżkówna i Sylwester Ciok zawiadamiają, iż w dniu 20 lutego r. b. odbył się ich ślub w kościele parafjalnym w Sokołowie - Podlaskim.

Z powodu nawału materjału zniewoleni byliśmy odłożyć opis „Pierwszej fabryki lokomotyw w Polsce“ do następnego numeru.

TARGI W EUROPIE

- Targi Poznańskie od 1 do 8 maja 1927
- Targi w Bazylei od 2 do 12 kwietnia 1927
- Targi Brukselskie od 11 do 25 kwietnia 1927
- Targi Budapeszteńskie od 30 kwietnia do 9 maja 1927
- Targi Lipskie (Schweizerhaus) od 6 do 12 marca 1927
- Targi Lyońskie od 7 do 21 marca 1927
- Targi Medjolańskie od 12 do 25 kwietnia 1927
- Targi Praga Czeska od 20 do 27 marca 1927
- Targi XII. Wiedeńskie od 13 do 19 marca 1927 r.
- Targi Wrocławskie od 13 do 15 marca 1927

Rozporządzenia — Obwieszczenia

Z Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

Odnośnie postępowania z przesyłkami pocztowemi, które zawierają artykuły podlegające zakazowi wywozu, wzgl. wywozowemu cłu, należy stosować postanowienia instrukcji Ministrów Skarbu oraz Przemysłu i Handlu z dnia 6 lutego 1925 r. w sprawie wysyłania pocztą zagranicę towarów podlegających cłu wywozowemu oraz towarów zakazanych do wywozu lecz wysyłanych zagranicę na zasadzie osobnych zezwoleń („Monitor Polski" Nr. 38, z 1925 r.). Funkcjonarjusze pocztowi, przyjmujący przesyłki pocztowe do zagranicy, mają zwracać uwagę na zawartość przesyłek i w razie zauważenia, że zawierają przedmioty zakazane do wywozu, względnie podlegające cłu wywozowemu, odmówić przyjęcia, o ile nadawcy nie uczynią zadość formalnościom celnym, względnie nie dostarczą przepisanych pozwoleń wywozu.

W związku z powyższem Ministerstwo Poczt i Telegrafów, w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu podaje do wiadomości wykaz artykułów, które mogą być wywożone za granicę Rzeczypospolitej na zasadzie specjalnych pozwoleń oraz podlegających cłu wywozowemu:

6) Pieniądze w gotówce, czeki, przekazy, akredytywy, weksle oraz wszelkie zobowiązania pieniężne, zarówno w walucie zagranicznej, jak i w walucie polskiej, nadto papiery procentowe i dywidendowe oraz kupony od tychże papierów mogą być wysyłane pocztą również za zezwoleniem władzy skarbowej, wymienionej w poprzednim punkcie 5 i to tylko w listach wartościowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 86, poz. 482 z 1926 r. §§ 11 — 14).

II. Towary niżej podane, wolne od zakazu, podlegają przy wywozie cłu na podstawie rozporządzenia z dnia 28. VII. 1925 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 76, poz. 536) oraz z dn. 8. IV. 1926 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 33, poz. 205):

e) antymon w wiórkach, opiłkach i złomkach,

f) rudy manganowe, jak też cynkowe, ołowiane i miedziane,

g) żużle i popioły:

1) wszelkie, zawierające żelazo,

2) zawierające cynk i ołów,

3) popioły cynodajne,

h) żelaziwo i stal: stare, lane i kute; fragment, łom, szmelc, wióry również prasowane i proszek,

1) miedź w wiórkach, opiłkach, złomkach, również miedź cementowa w proszku i brykietach,

k) kadm w wiórkach, opiłkach i złomkach,

l) nikiel i aluminjum w wiórkach, opiłkach i złomkach,

ł) spiż, bronz fosforowy, mosiądz, tombak, argentyn (nowe srebro), brytania w wiórkach, opiłkach i złomkach,

m) cyna w złomkach, również odpadki,

n) ołów w złomkach i odpadkach,

III. Wszelkie inne wyżej nie wymienione artykuły nie podlegają żadnym ograniczeniom wywozowym.

(„Monitor Polski", nr. 32 z dnia 10 lutego 1927 r.

NOWE WYDAWNICTWA

„Mechanik" — miesięcznikiem.

Dowiadujemy się, iż dotychczasowy dwutygodnik techniczny „Mechanik" zostaje przekształcony w r. b. na miesięcznik i będzie wychodził pod nową redakcją, jako wydawnictwo Sekcji Warsztatowej Stowarzyszenia Inżynierów Mechaników Polskich.

Te nowe, szersze podstawy swego istnienia i rozwoju „Mechanik" zyskuje dzięki obywatelskiemu stanowisku dotychczasowego wydawcy pisma w osobie Sp. Akc. „Stowarzyszenia Mechaników Polskich z Ameryki", oraz dzięki udzielonemu poparciu ze strony szkolnictwa zawodowego i przemysłu obrabiarkowego.

W skład komitetu redakcyjnego wchodzą: B. T. Geisler, prof. politechniki Lwowskiej; Ig. Gruszczyński, inż. sekr. Podgrupy Obrabiarek przy Polskim Zw. Przem. Metalow.; St. Łukasiewicz, prof. naczelnik wydz. średnich szkół technicznych w M. W. R. i O. P.; H. Mierzejewski, prof. Politechniki Warsz.; E. Oska, inż. redaktor Mechanika; J. Piotrowski, inż. naczelny dyrektor Stow. Mech. Polskich z Ameryki; M. Zakrzewski, inż. redaktor podręcznika technicznego „Mechanik".

Jak dotychczas „Mechanik" będzie miał za zadanie pogłębianie i krzewienie wiedzy technicznej wśród szerokich warstw techników-mechaników polskich. Na pierwszym planie Redakcja stawia publikowanie prac polskich w zakresie techniki warsztatowej. Równocześnie zabiegać będzie ona o zapoznanie Czytelników wszechstronnie z aktualnemi zagadnieniami z omawianej techniki.

Poważne źródła dostawcze

„MOMENT" śrubokleszcze stolarskie
własnej fabrykacji, w rozmiarach średnicy rozstępu od 20 cm. do 1,50 mtr. poleca 3337b
W. Narożny i S-wie, Poznań 1, ul. Ogrodowa 15/16
Telefon 2658.

Naczynia mleczarskie, naczynia kuchenne, wyroby blaszane cynow., kotły, zbiorniki do wody, mleka itp. poleca **J. Wiśniewski, Zakł. Blacharskie w Warszawie, Nowy Świat 62. Tel. 268-19** 3118

Śruby „HELIOS" do drzewa toczone, mosiężne i poniklowane. Wszelkie części fasonowe mos.
Pozn, Rynek Łazarski 8. Tel. 6543. (2967

Narzędzia precyzyjne Przekroje (sznyty), matryce (sztance), formy i tłocznie do fabrykacji artykułów masowych z metalu, celuloidu, papieru, skóry, jako też do artykułów chemicznych, mydła, pasty etc. wykonuje na zamówienie. **Dostarczam i wykonuję** artykuły masowe podług wzoru sztancowane, tłoczone i dęte. **Wykonuję wszelkie prace tokarskie** po cenach umiarkowanych. Za fachowe i wzorowe wykonanie gwarantuje długoletnia praktyka zagraniczna. **JAN ŁAZAROWICZ i S-ka, POZNAŃ, ul. Mostowa 15.** 2687

IMADŁA RÓWNOLEGŁE 80 — 150 szerokości.
Motor Polski T. A., Żnin. 3288

Hurt. rowerów, maszyn do szycia i części zapasowych oraz broni i amunicji
HURTOWNIA PNEUMATYKÓW T. z o. p. OSTRÓW (Wlkp.)

Odlewy żeliwne gatunkowe 3615b
z własnych lub nadesłanych modeli bądź rysunków
Tow. Akc. „WIEPOFANA" Poznań-Dąbrowskiego 81 - tel. 61-56

Fabryka wyrobów aluminiowych w Drawskim-Młynie (Wlkp.) dostarcza
łyżki i łyżeczki aluminiowe

Armatury wodociągowe, gazowe, ogrzewalne, toaletowe poniklowane oraz specjalne dla cukrowni, papierni, cementowni, fabryk chemicznych itp., **noże metalowe** dla fabryk papieru, **odlewy** według własnych i nadesłanych modeli z różnych aljaży dostarcza: Fabryka armatur i wyrobów metalowych firmy **Towarz. Kontynentalne dla handlu żelazem w Krakowie - ul. A. Potockiego 8.** 3142
Specjalność: bronz fosforowy odporny na kwasy.

Pomorska Fabryka Samochodów, Motorów i Maszyn
Bracia Cierpiałkowscy, Toruń, Szosa Chełmińska 53, Tel. 1471, dostarcza **wszelkie części samochodowe** 2854

Cement - wapno - gips - trzcinę 2865
M. MATUSZEWSKI - POZNAŃ, Przemysłowa 22

Zasuwki do szaf
z blaszką ochronną wyrabia 3723
Suwalski, Poznań, ulica Niegolewskich

Plomby ołowiane w różnych wielkościach i w każdej ilości poleca 2866
Stec & Lisowski, Fabryka plomb, **Toruń**, Kochanowskiego 1a

S. E. E. „Suchy Element Elektryczny" Fabryka ogniw galwanicznych
w Zawierciu, Województwo Kieleckie. 2973

Wolne miejsce.

ARMATURĘ specjalną dla cukrowni gorzelni, rafinerji nafty, papierni, cementowni, fabryk chemicznych i innych zakładów przemysłowych.
Wyroby z kwasoodpornego bronzu fosforowego Dra Künzla
polecają
JANCZEWSKI i FREYMARK
Warszawa, Mokotowska 49.
2025b

Błotniki, chłodniki do samochodów, tanki do benzyny, wiadra do węgli, powieszaki do obrazów i inne artykuły blaszane poleca korzystnie **St. Gulczyński**
Poznań, ul. Dąbrowskiego 90. telefon 6679 2853 !

Rowery, ramy, kierownice, widełki, podpórki siodełkowe poleca najtaniej z gwarancją na wytrzymałość
Fabryka Maszyn Precyzyjnych i Rowerów „INVENTIA" Tow. Akc. w POZNANIU.

Rury i kolana wyrabia jako swoją specjalność 2885
JAN MIKUT
POZNAŃ, GRUNWALDZKA 25.

Druciane KLATKI dla ptaków
2888 wyrabia masowo
St. Błażejczak, Poznań, Dąbrowskiego 1.

Drawska Odlewnia żelaza i Fabryka Maszyn
Drawski-Młyn (Wielkopolska)
poleca
odlewy żeliwne o doskonałej jakości
2902 Dostawa terminowa. Piec codziennie czynny.

Odlewnia Metali i Warsztaty Mechaniczne
„Wartome", Poznań, ul. Polna 8. 2862

PRACOWNIA DJAMENTÓW DO RŻNIĘCIA SZKŁA I DO TARCZ SZMERGLOWYCH 3781

H. SZEFTEL
Warszawa, Graniczna 16
Egz. od 1882 r.

Wędzidła i zgrzebła do koni 3756
dost. **Fabr. Wyr. Żel. Sulkiewicz i Robakowski Bydgoszcz.** Cennik na żądanie.

Ręczne magle domowe i wszelkie maszyny rolnicze poleca
Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza. Bracia Biskupscy S. A. w Kołomyi. 1788

MANOMETRY 3667
do pary, wody, amoniaku, specjalne wykonanie do **parowozów** i turbin, ciepłomierze rejestrujące na wielką odległość, pirometry i t. p.
St. Duchowski - Biuro Inżynierskie
Tel. 32-26 **Poznań** Pocztowa 21.

Oliwiarki do wszystkich celów

W. Gierczyński i S-ka
POZNAŃ, Św. Marcin 13
Tel. 1885.

DZIAŁ BUDOWLANY i DRZEWNY

Sytuacja w handlu linoleum.

Projekt uruchomienia nowej gałęzi przemysłu.

W ostatnim czasie wzmógł się nieco popyt na linoleum. Większy jednak ruch w tej branży zależy od tego, czy faktycznie w tym roku doczekamy się tak solennie zapowiadanej budowy domów. Na rynku krajowym znajdujemy towar pochodzenia przeważnie angielskiego lub łotewskiego. Linoleum niemieckie, sprowadzane przed wojną celną w znacznych ilościach, obecnie dochodzi tylko „szmuglem" via Gdańsk lub drogą okrężną, konkurując szczególnie gorszemi gatunkami z doskonałym towarem angielskim.

Ostatnio grupy przemysłowców poznańskich i pomorskich rozważają możliwości uruchomienia własnej produkcji linoleum, a nawet zdaje się, że wkrótce powstanie pierwsza tego rodzaju fabryka polska.

Odbiorcy linoleum otrzymują kredyt do 4 miesięcy, w zależności od pobranej ilości towaru oraz solidności płatnika. Żądane jest częściowe pokrycie gotówką, wynoszące od 25 do 40 procent.

W obrotach czysto gotówkowych są stosowane rabaty, dochodzące od 10 do 15 proc., zależnie od pobranej ilości oraz jakości towaru. Cło na linoleum wynosi od 100 kg. linoleum jednego koloru zł. 120, przy linoleum różnokolorowem płaci się za tę samą ilość 180 zł., przytem należy zwrócić uwagę na dopłaty manipulacyjne przy cleniu towaru, wynoszące 10 proc., plus jeszcze pewne koszty w postaci druków itd. Dopłaty te stanowią podwyżkę cła, dając się silnie we znaki kupcom.

Wśród hurtowników istnieją duże obawy, że w razie uregulowania stosunków handlowych z Niemcami linoleum niemieckie odrazu wyrugowałoby z rynku polskiego droższe wyroby innego pochodzenia, ceny musiałyby spaść, a hurtownicy, posiadający znaczne ilości linoleum na składzie, ponieśliby duże straty.

Ceny na linoleum mają tendencję wybitnie zniżkową wobec dosyć poważnej konkurencji w tej dziedzinie. Kalkulacja, naturalnie, odbywa się w walutach obcych, przeważnie jednak w dolarach i funtach angielskich. Ostatnio za linoleum płacono w detalu za metr w składach: linoleum bronzowe grub. 1,8 mm. od 13 — 30 zł., różnokolorowe od 1,8 mm. 15 — 26 zł., stołowe od 1,8 mm. 16 zł., z deseniem od 1,8 mm 15 — 30 zł.

O ekspansję drzewa polskiego na Bliski Wschód.

Pragnąc ułatwić odnośnym polskim eksporterom drzewnym nawiązanie stosunków z odbiorcami na Bliskim Wschodzie, Konsulat R. P. w Galacu na podstawie materjału, zawartego w kartotece adresowej „Bulletin de l'Exposition Permanente d'Echantillons de l'Industrie Polonaise" przystępuje do wydania wykazu importerów drzewnych. Wykaz ten zawierać będzie około 1000 adresów w Grecji, Bułgarji, Turcji, Palestynie, Syrji, Egipcie, Cyrenajce oraz Bengazi, Tunisie, Algierze, Marokku, a ponadto w południowych Włoszech i Sycylji.

Do spisu będzie dołączony wykaz wymiarów desek, kloców i belek w metrach ewent. calach angielskich, najbardziej poszukiwanych w danych krajach. Konsulat wysyła bezpłatnie spis ten na żądanie każdemu eksporterowi drzewnemu w Polsce.

Z rynku drzewa, wyrobów metalowych, blachy i żelaza

DRZEWO.

Bydgoszcz, 1. 3. Urzędowa cedułą Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy z dnia 24 lutego. Ceny sprzedaży za 1 m. sześc. dłużyce dębowe bez brakowania 129.95 zł. (Ł 3), kloce dębowe odziomkowe średnicy od 43 cm. wzwyż 216.60 zł. (Ł 5), kloce dębowe odziomkowe średnicy poniżej 45 cm. 175.28 zł. (Ł 4) — franco wagon okolica Grajewa; dłużyce dębowe 172 szt. 214 m. sześc. bez brakowania 89 zł. (dol. 10) loco las 3—5 klm. szosą do stacji załad. na Pomorzu; dłużyce sosnowe cięcia 1925-26 r. I kl. 2.14 m. sześc. zł. 21, II kl. 25.06 m. sześc. zł. 20, III kl. 203.57 m. sześc. zł. 19, IV kl. 1.451.59 m. sześc. zł. 18 bez opakowania loco las 3—5$^1/_2$ klm. od stacji załadowania w Wielkopolsce: drzewostan sosnowy, zdrowy 130.000 m. sześc. (65.000 m. sześc. budulcu średnicy w czubie 18 cm., 35.000 m. sześc. 35.000 m. sześc. słupów telegraficznych średnicy czuba od 11 cm., 30.000 m. sześc. kopalniaków średnicy od 8 cm. w cieńszym końcu 18.70 zł. (dol. 2.10) loco las, odległość od Gdańska około 160 klm., płatność gotówką; deski i bale olszowe przeschnięte wołyńskie zł. 1000 fr. wagon Poznańskie (Pomorze); deski i bale bukowe, świeżego tarcia zł. 100 franco wagon Poznańskie (Pomorze). W poszukiwaniu: B.T. Bale angielskie wszelkich wymiarów; B. Słupy telegraficzne; T. B. Kopalniaki; B. Kantówka dębowa 125×230, 135×250, 145×260, 165×290.

WYROBY METALOWE.

Warszawa, 1. 3. Dom Handlowy A. Geppner, Warszawa, Grzybowska 27, notuje następujące ceny orjentacyjne w zł. za 1 kg.: cyna Banca zł. 15, ołów hutniczy 1.45, cynk 1.53, antymon 3.50, aluminium 6.00, blacha cynkowa zasadnicza cena 1.72, miedziana 4.50, mosiężna 3.70 do 4.20.

Warszawa, 1. 3. „Elibor i S-ka" Akc. Handlowo-Przemysłowa Ł. J. Borkowski, Warszawa, Mazowiecka 11, notuje następujące ceny loco skład (w zł. za 1 kg.): cyna banka 16, blacha cynkowa 2, blacha ocynkowana 1.15, blacha dachowa żelazna 0.84, żelazo 0.40, belki 0.44, hufnale 39.50 za skrzynkę, cement 12 za beczkę, cegła ogniotrwała 0.21 zł. za 1 szt., karbid 65 zł. 100 kg., węgiel górnośląski gruby i kostka I-a 53.50, koks 60 zł.

BLACHA.

Warszawa, 1. 3. „Polska Cynkownia", Warszawa, Piękna Nr. 11-a, notuje następujące ceny za kg. fr. wagon st. Warszawa: blacha ocynkowana I gat. 20 ark., w snopku 1.10 zł. — 22 ark. w snopku 1.15 zł.

ŻELAZO.

Warszawa, 1. 3. Dom Handlowy A. Gepner, Warszawa, Grzybowska 27, notuje następujące ceny orjentacyjne w zł. za 1 kg.: cyna Banca zł. 15, ołów hutniczy 1.45, cynk 1.53, antymon 3.50, aluminium 6.00, blacha cynkowa zasadnicza cena 1.72, miedziana 4.50, mosiężna 3.70 — 4.20.

Złoty w dniu 1 marca 1927.

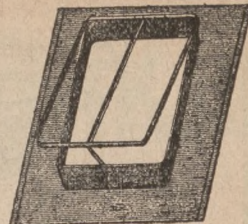
Gdańsk przekaz 57.48 — 57.62, gotówka 57.57 — 57.71; **Berlin** przekaz na Warszawę i Katowice 46.88 — 47.12, na Poznań 46.955 — 47.195, gotówka 46.76 — 47.24; **Wiedeń** przekaz 79.15; **Medjolan** przekaz 257.50; **Zurych** przekaz 58; **Londyn** przekaz 43.50; **Amsterdam** przekaz 25; **Ryga** przekaz 64; **N. Jork** przekaz 11.37; **Praga** przekaz 376.50; **Budapeszt** gotówka 63.15 — 64.65.

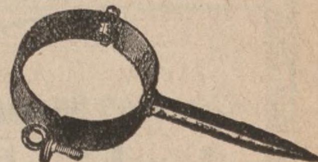
Fabryka Wyrobów Metalowych i Blaszanych

F.T.S.

FR. STREHLAU · TORUŃ

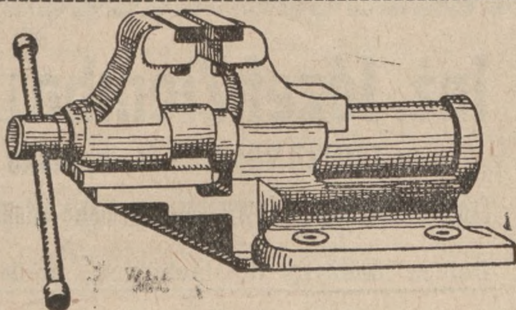
Telefon 188

Okna pocynk. z żelazną kutą ramą dla kamien. i pap. dachu 40x50 cm. — Wiadra dekarskie do smoły. — Szele do rur pocynk. 85, 100, 120, 150 mm. — Rury płuczkowe, szele do rur płuczkowych. — Pompy do benzyny, oliwy i nafty. Kanistry samochodowe do benzyny z siatką. — Pocynkowane ciężkie polewaczki dla budowli.

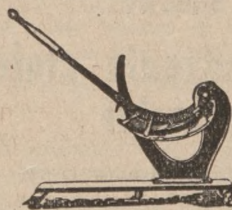
Na zapytanie służę szczegółową ofertą 2857a Cenniki na żądanie.

IMADŁA

dostarcza w różnych wielkościach
Fabryka Maszyn Górniczych
KATOWICE - ZAŁĘŻE.

3804

„IDEAŁ"

nóż do krajania słomy na ściółkę

tani — praktyczny — trwały

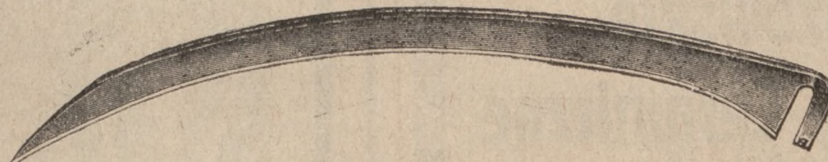
Jedyni producenci 3641

Centrala Pługów Parowych T. z o. p. Fabryka Maszyn

POZNAŃ, Piotra Wawrzyniaka 28/30 — Telefon 69-50 — 61-17.

I-a KOSY westfalskie

Całkowita wyprzedaż

Wszelkie przybory do kos i narzędzia rolnicze

Fason polski, lekkie białe, żółte i niebieskie						Szare, ręcznie kute			
	65	70	75	80	85 cm.	90	95—105	115 - 120	
zł	3,20	3,30	3,40	3,50	3,60 za sztukę	zł. 6,50	9,—	11,50 za sztukę	3713

przy odbiorze 200 sztuk, włącznie opakowania, franco Poznań.

Bracia Deierling, Poznań, Składowa 4 HURTOWNIA EMALJI I TOWAR. ŻELAZNYCH

Tylko dla odsprzedających

U specjalisty

należy kupować przybory do

samorodnego spawania

palniki, węże, reduktory, druty, proszki, tlen, wodór, acetylen, karbid wiertła kręte 3442

żarówki elektryczne specjalne dla warsztatów

Jerzy Dziembowski, Bydgoszcz

pl. Wolności 1, tel. 15 - 14

Siekiery, toporki, młotki, babki, łomy, tyranki

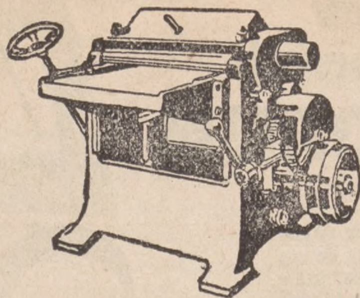
i inne wyroby masowej produkcji kuźnictwa poleca

FABRYKA MASZYN i MŁOTOWNIA

OŁDAKOWSKI i NEUMARK

2763 właśc.: Edward Neumark

ŁÓDŹ - UL. ZAKĄTNA 81.

TELEF. 36 TELEF. 36

3624

Własnej fabrykacji

obrabiarki do drzewa

najnowszej konstrukcji
i solidnej budowy.

**Kompletne urządzenia stolarń
i fabryk mebli**

polecają po cenach umiarkowanych

S. SAMULSKI i Sp., PLESZEW

FABRYKA MASZYN i ARMATUR
ODLEWNIA i KOTLARNIA.

Łazowskie Zakłady Ceramiczne

SP. Z OGR. ODP.
Łazy, Star. Będzińskie

Cegła ręczna i maszynowa

Wszelkie wyroby szamotowe

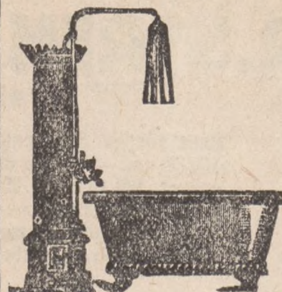
Cegła fasonowa
podług rysunków

Cegła szamotowa
norm. 29—36 St. Seg.

Płyty piekarskie
i zaprawy szamotowe

stale na składzie. 3691

A. STANEK

**FABRYKA WANIEN
i PIECY KĄPIELOWYCH**

ORAZ WSZELKICH WYROBOW
BLASZANYCH

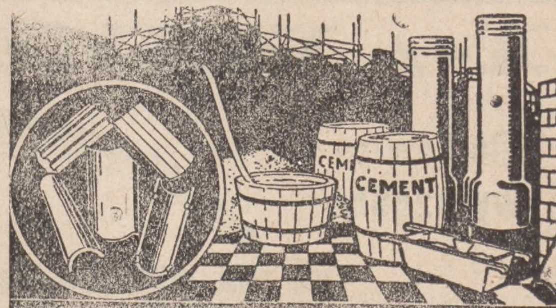
POZNAŃ
Małe Garbary 7a
Telefon 33-50 Zał. w r. 1908.
1766

Inż. Józef Ziemba i Ska

w CHRZANOWIE - Małopolska

Fabryka Maszyn i Form do wyrobów cementowo-betonowych

Poleca maszyny do dachówek, podkładki sztancowane, formy do rur betonowych, krawężników, schodów i t. d. 2982

Materjały budowlane wszelk. rodzaju poleca:

GUSTAW GLAETZNER

Centrala Materjałów Budowlanych i Dachówek
Tel. 6580 **POZNAŃ 3, Mickiewicza 36** zał. 1907 r.
adr. telegraf.: „Dachglaetzner"-Poznań.

Maty sufitowe

**i obręcze na beczki
(cementówki)**

wyrabiam i dostarczam.

Wytwórnia mat sufitowych
**Ludwik Kuźma, Libertów
p. Swoszowice (k. Krakowa)**
3737

ELEKTRO- i RADJOTECHNIKA

ORGAN ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORSTW ELEKTROTECHNICZNYCH NA POLSKĘ ZACHODNIĄ.

Statut Sądu Związkowego

Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na Województwo Poznańskie i Pomorskie

Tow. zap. w Poznaniu.

§ 1.

Związek Przedsięb. Elektr. na Woj. Pozn. i Pomorsk. Tow. zap. w Poznaniu tworzy Sąd Związkowy celem rozstrzygnięcia sporów między członkami.

Sąd Związkowy rozpoczyna swoją działalność na wniosek obu stron, które ustnie lub pisemnie wyraziły swą wolę poddania się orzecznictwu Sądu Związkowego. Jeżeli tylko jedna strona stawia wniosek na Sąd Związkowy, Zarząd Związku wzywa stronę przeciwną do wyrażenia zgody na Sąd Związkowy w przeciągu 8 dni.

Jedna ze stron musi mieć swoje miejsce zamieszkania w okręgu Związku Przedsiębiorstw Elektr. na Woj. Pozn. i Pom. T. z. w Poznaniu.

§ 2.

Walne Zebranie Związku Przedsiębiorstw Elektr. wybiera na przeciąg 1 roku 5-ciu sędziów związkowych i 5-ciu ich zastępców. W razie ustąpienia sędziów w tymże czasokresie, Zarząd Związku na wniosek pozostałych sędziów uzupełnia brakującą ilość sędziów drogą kooptacji.

§ 3.

Wykaz sędziów posiada Zarząd Zw. Przedsięb. Elektr. na Woj. Pozn. i Pom. Tow. zap. w Poznaniu.

§ 4.

Sąd Związkowy dla każdej sprawy składa się z 5-ciu członków, z których po dwóch oraz po dwóch zastępców wybiera każda strona ze spisu sędziów; ci zaś wybierają zgodnie przewodniczącego i jego zastępcę, chociażby z poza grona sędziowskiego. Jeżeli sędziowie stron w przeciągu 8 dni zgody nie osiągną, natenczas przewodniczący wyznacza Zarząd z urzędu. O ile strona z przysługującego jej prawa wyboru sędziego i jego zastępcy nie skorzysta w przeciągu tygodnia mimo zawezwania z dołączeniem spisu sędziów, natenczas prawo to zamiast strony wykonuje Zarząd Związku, który o dokonanym wyborze sędziego i jego zastępcy winien niezwłocznie stronę powiadomić listem poleconym lub przez posłańca.

Zastępstwo stron przez adwokatów i innych zawodowych zastępców procesowych jest niedozwolone.

§ 5.

Sędziowie są wykluczeni od sprawowania swojego urzędu we wszystkich tych wypadkach, w których procedura cywilna sędziów jest wykluczona.

Sędziego wolno wyłączyć zarówno w powyższych wypadkach, jak i z powodu obawy stronniczości w myśl procedury cywilnej. Odnośny wniosek należy postawić najpóźniej na 4 dni przed wyznaczonym terminem, o ile stronie przyczyna wykluczenia była w tym czasie znana. O wyłączenie S. rozstrzyga odnośne grono sędziów, w którego skład w tym wypadku wchodzi zastępca zaczepionego sędziego.

§ 6.

Wniosek (skarga) na Sąd Związkowy winien być podany w czterech egzemplarzach do Zarządu Związku z wymienieniem nazwiska i miejsca zamieszkania stron, jak również nazwiska wybranych sędziów i ich zastępców, a winien zawierać:

1) dowód właściwości Sądu Związkowego po myśli § 1-go,

2) przedstawienie stanu faktycznego z załączeniem wszelkich potrzebnych dowodów.

Powód może skargę cofnąć, dopóki pozwanemu skargi nie doręczono, od tej chwili jednakże skargę może cofnąć już tylko za zgodą pozwanego.

§ 7.

Jeden egzemplarz wniosku przesyła przewodniczący Sądu pozwanemu z wyznaczeniem stosownego terminu do odpowiedzi na skargę, ewentualnie z wezwaniem o wyznaczenie jego zastępców ze spisu sędziów wraz ze skargą jemu przesłaną. W razie niewyznaczenia sędziego przez pozwanego w czasie przepisanym, prawo to wykonuje za pozwanego Zarząd Związku.

§ 8.

Sąd winien wysłuchać obie strony i ustalić stan faktyczny, będący przedmiotem sporu. Postępowanie może być ustne lub pisemne, zależnie od uznania Sądu. Do wszelkich pism i załączników należy dołączyć po dwa odpisy, z których jeden dla Sądu, drugi zaś dla strony przeciwnej jest przeznaczony.

§ 9.

Sąd może przesłuchiwać świadków i znawców, którzy dobrowolnie przed nim się stawią, nie ma jednakowoż prawa zaprzysięgania świadków i znawców, jak również niema prawa odbierania przysięgi od stron.

Terminy i czasokresy ustala przewodniczący, który również wzywa członków s., strony, świadków i znawców.

§ 10.

Przewodniczący Sądu Związkowego winien na pierwszym terminie próbować pojednanie stron.

§ 11.

Jeżeli strona mimo zawezwania do ustnej rozprawy nie stawiła się osobiście lub przez zastępcę względnie w postępowaniu pisemnem żądanego oświadczenia nie złożyła, wyznaczy Sąd ponowny termin do rozprawy z zagrożeniem, że w razie niestawienia się jednej ze stron będzie przyjęte za przyznane to, co przeciwnik w kwestji spornej przedstawił — twierdził i na tej podstawie zostanie wydany wyrok.

§ 12.

Sąd rozstrzyga absolutną większością głosów, a rozstrzygnięcie jego jest ostateczne.

Wstrzymanie się od głosowania sędziom jest niedozwolone.

§ 13.

Sporządzenie wyroku należy do przewodniczącego. — Wyrok winien zawierać krótkie przedstawienie stanu faktycznego oraz rozstrzygnięcie Sądu w kwestji spornej i określić koszty sporu, jak również powody, o ile strony z nich ustnie lub pisemnie nie zrezygnowały. Wyrok zaopatrzony w datę i miejsce sporządzenia winni sędziowie podpisać. Każdej ze stron należy podpisany przez sędziów wyrok doręczyć.

§ 14.

Ewentualne koszty faktyczne oblicza i pobiera Zarząd Związku.

§ 15.

Koszty składają się z należytości znawców, świadków, z wykładów w gotówce, opłat manipulacyjnych Związku oraz należności Sądu.

Ponadto ustalone przez Zarząd Związku wydatki w gotówce należy w każdym razie zwrócić.

W razie cofnięcia skargi przed doręczeniem jej przeciwnikowi, wnioskodawca ponosi tylko koszty manipulacyjne, policzone przez Zarząd Związku.

§ 16.

Powód odpowiada ewentl. wnioskodawca z § 8. wobec Zarządu Związku za koszty. Zarząd Związku ma prawo zażądać od powoda ewentl. wnioskodawcy z § 8. wpłacenia zaliczki na pokrycie przypuszczalnych kosztów i wydatków, w przeciwnym razie będzie uważał wniosek za niestawiony, względnie może wstrzymać postępowanie.

Protokuł

z odbytego dnia 22 stycznia 1927 r. Walnego Zebrania Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na Województwo Poznańskie i Pomorskie, Tow. zap. w Poznaniu.

Godzina 16-sta. Prezes Związku inż. Piński, zagaja Walne Zebranie, witając licznie przybyłych delegatów Koła Bydgoskiego, Syndyka Izby Rzemieślniczej p. Juszczaka oraz przedstawicieli prasy.

Porządek obrad przewidziany Statutem, uzupełniony wnioskiem Zarządu o rozszerzenie go o:

ad b) pkt. b. 1. Zatwierdzenie Zarządu Koła lokalnego w Bydgoszczy, oraz wybór delegatów do Zjednoczenia Związków.

ad f) pkt. f. 1. Ustalenie składek etc. dla Koła lokalnego w Bydgoszczy.

Odczytany przez sekretarza Związku protokuł z ostatniego Walnego Zebrania zostaje przyjęty jednogłośnie.

Na wniosek Prezesa powołano przez aklamację na przewodniczącego Walnego Zebrania inż. Gaertiga z Poznania, na ławników pp. Pawlaka i Patalasa z Bydgoszczy. Protokuł prowadzi p. Patalas z Bydgoszczy.

Przewodniczący udziela następnie głosu sekretarzowi p. Żołubakowi, który odczytuje sprawozdanie z działalności Związku w okresie 5-cio lecia, uwzględniając szczególowo rok 1926, skarbnik p. Idaszak referuje następnie stan majątkowy, którego saldo na rok 1927 wynosi zł. 563,25.

Z powodu usprawiedliwionej nieobecności członków Komisji Rewizyjnej, sprawozdanie tejże Komisji odczytuje p. inż. Piński.

Walne Zebranie przyjmuje sprawozdanie Zarządu do wiadomości, udzielając mu jednogłośnie pokwitowania.

Przewodniczący inż. Gaertig dziękuje ustępującemu Zarządowi za gorliwą pracę na rzecz Związku i stawia wniosek o ponowny wybór Zarządu w składzie dotychczasowym.

Przed przystąpieniem do głosowania zabiera głos Syndyk Izby Rzemieślniczej w Poznaniu p. Juszczak, dziękując za zaproszenie, a nawiązując do sprawozdania Zarządu jest przekonany, że zawód elektrotechniczny stoi faktycznie na czele wszystkich innych zawodów. By posłannictwo Związku było wszechstronne, poleca otoczenie opieką myśli utworzenia zawodowej Szkoły Elektrotechnicznej, na którą Izba Rzemieślnicza udzieliłaby subwencji. Dalej zaleca mówca wybór stałej Komisji dla brania udziału w obradach, dotyczących ceł itp. zagadnień, a przedewszystkiem w obradach, dotyczących misji celnych i traktatów handlowych. — Wreszcie mówca apeluje do zebranych, by zainteresowali się budową Domu Rzemieślniczego, wybierając do Komisji budowlanej 3 delegatów, a w miarę możności, by zechcieli przyznać subwencję pieniężną.

Przystępując do wyboru nowego Zarządu, przewodniczący stwierdza, że na sali znajduje się 55 uprawnionych głosów — większość absolutna 28 głosów. Prezesem wybrano 54 głosami inż. Witolda Pińskiego, wiceprezesem p. Chempińskiego i przez aklamację sekretarzem p. Żołubaka. Na skarbnika wysunięto 2 kandydatury pp. Idaszaka i Waligórskiego. W tajnem głosowaniu 29 głosami przeszła kandydatura p. B. Waligórskiego. Na zastępcę sekretarza wysunięto kandydatury inż. W. Buławskiego i p. W. Zgoła. W głosowaniu wybór pada 44 głosami na inż. W. Buławskiego. — Na zastępcę skarbnika wybrano przez aklamację p. W. Czerniaka. — Do Komisji Rewizyjnej powołano pp. Englerta i Makowskiego. Syndykiem Związku zatwierdzono inż. Karola Trompeteura. Do Sądu Związkowego wybrano pp. inż. St. Ciszewskiego, inż. Stenzla, inż. Biskupskiego, inż. Gaertiga i inż. Namysła, na zastępców zaś przedstawiciela Firmy Philipa W. Makowskiego, J. Pawlaka, Idaszaka i Jagodzińskiego. Delegatami do Polskiego Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych w Warszawie zostali pp. inż. Trompeteur, inż. Namysł i p. Pawlak. — Delegatami do Zjednoczenia Związków zostali pp. inż. Biskupski i Bryze..

Budżet na rok 1927 przedstawia Zarząd w formie następującej:

DOCHÓD	Złotych
Przez składki zaległe	112.—
„ „ członków . . .	1056.—
„ „ dodatkowe . . .	943.—
„ „ Koła Bydgoszcz .	96.—
„ sprzedaż cenników . . .	20.—
„ „ słowników . .	40.—
	2267.—

ROZCHÓD	Złotych
Na składki do Centrali . . .	288.—
Na druki i cenniki	60.—
Na utrzymanie sekret.	600.—
Do dyspozycji Zarządu . . .	900.—
Nieprzewidziane wydatki wzgl. pozostałość na rok przyszły .	419.—
	2267.—

Równocześnie motywuje Zarząd wniosek o podwyższenie składki członkowskiej z 1 zł. na 2 zł. oraz wpisowego na 10 zł.

Inż. Gaertig jest przeciwny ustaleniu wpisowego na 10 złotych i stawia wniosek o ustalenie wpisowego na złotych 5.

Zebranie akceptuje przedłożony przez Zarząd budżet Związku na rok 1927 i uchwala równocześnie podwyższenie składek na zł. 2, wpisowego zaś na 5 zł.

Inż. Piński proponuje wyasygnowanie z kasy Związkowej 250.— zł. na Dom Rzemieślniczy w Poznaniu. W wywiązanej na ten temat dyskusji inż. Biskupski proponuje uchwalenie na ten cel pewnego subsydjum, którego wysokość ustali najbliższe Zebranie miesięczne. — Inż. Gaertig jest za rozesłaniem kurendy do wszystkich członków, celem deklarowania udziałów w Spółce budowy Domu Rzemieślniczego, a inż. Namysł zobowiązał się zareferować na następnem Zebraniu miesięcznem stan prac przy budowie Domu oraz projekty Komisji Budowlanej.

Wobec powyższego wnioskodawca wniosek cofa z tem, że wróci on pod obrady najbliższego zebrania.

Na wniosek Prezesa Zebranie zatwierdza nowy Zarząd Koła Bydgoszcz w skład którego wchodzą: p. J. Pawlak, Prezes, Bydgoszcz, Mostowa 8; p. inż. B. Ziętak, wice-prezes, Bydgoszcz, Dworcowa 5; p. J. Patalas, sekretarz, Bydgoszcz, Dworcowa 61; p. inż. Schulz, skarbnik, Bydgoszcz, Św. Trójcy 10.

Komisję Rewizyjną Koła zatwierdzono w osobach pp. Brukarzewicza i Jączkowskiego.

Na wniosek Prezesa Koła p. Pawlaka, Zebranie akceptuje wysokość składki każdego członka Koła na 0,75 zł. Koło ponosi jednak koszty na delegata do Poznania i Warszawy.

W dalszym ciągu p. Pawlak referuje sprawę Elektrowni miejskiej w Bydgoszczy, oraz umowę o jej przebudowie i eksploatacji zawartą między Magistratem m. Bydgoszczy, a niemieckiem Towarzystwem „Lokalbahn". Mówca analizuje każdy szczegół projektu i wykazuje jego szkodliwość dla miasta oraz niedociągnięcia techniczne, realizacja których spowodowałaby dalsze istnienie stanu dotychczasowego. Wobec powyższego Walne Zebranie uchwala jednogłośnie następującą rezolucję i poleca wysłać ją do Urzędu Likwidacyjnego przy Woj. Poznańskiem oraz do Magistratu m. Bydgoszczy.

Rezolucja:

Zważywszy, że ostatnio zawarta umowa między Magistratem m. Bydgoszczy, a Tow. „Lokalbahn" w sprawie przejęcia i eksploatacji Elektrowni Bydgoskiej nasuwa poważne wątpliwości co do jej celowości w kierunku uwzględnienia stosunków lokalno-gospodarczych, zabezpieczenia interesów polskiego Przemysłu i Handlu elektrotechnicznego, oraz interesów konsumentów prądu elektrycznego, Walne Zebranie Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych na Woj. Poznańskie i Pomorskie Tow. zap. protestuje niniejszem przeciw podobnemu załatwianiu tak poważnej i ogół obchodzącej sprawy bez porozumienia się z czynnikami fachowemi i w rozwoju Elektrowni najbardziej zainteresowanemi.

Wobec tego Walne Zebranie Związku Przedsiębiorstw Elektrotechnicznych wnosi o:

1) przeprowadzenie rewizji umowy z Tow. „Lokalbahn";
2) powołanie Komisji Elektrownianej z udziałem miejscowych i krajowych przedstawicieli Przemysłu i Handlu Elektrotechnicznego, po myśli memorjału Koła Bydgoszcz z dnia 11. i 13 stycznia b. r., który wręczono Magistratowi miasta Bydgoszczy.

W wolnych głosach Prezes inż. Piński dziękuje Firmom: Zakłady Akumulatorowe syst.: „Tudor", Polsko-Holenderskiej Fabryce Żarówek „Philips", Fabryce inż. St. Ciszewski i Ska, oraz inż. Namysłowi, za dary gotówkowe wpłacone z okazji Zjazdu na rzecz Związku. — Sumy te zużyte zostaną w pierwszej linji na zorganizowanie sekretarjatu oraz na założenie bibljoteki Związkowej.

Na tem porządek obrad wyczerpano i Walne Zebranie o godz. 19.15 zamknięto.

Prezydjum Walnego Zebrania

(—) inż. K. Gaertig. (—) J. Pawlak. (—) J. Patalas.
(—) inż. W. Piński.

Poznań, 22. stycznia 1927 roku.

Okólnik Nr. 3.

Niniejszem podaje się do wiadomości pp. Członkom najważniejsze punkty, dotyczące zasadniczych zmian, wprowadzonych do Ustawy Stemplowej, która obowiązuje od 1 stycznia rb. i to na zasadzie interpretacji p. mec. A. Chełmowskiego. Zestawienie ma na celu tylko ułatwienie orjentacji, nie pretenduje do bezwzględnej ścisłości, wobec czego Związek nie może przyjąć odpowiedzialności za ewentualne nieścisłości.

Według mec. A. Chełmowskiego, dewizą nowej ustawy jest, że każda transakcja podlega tylko jeden raz opłacie stemplowej, czyli, że stemplowanie np. umowy zwalnia rachunek od stempla.

a) **Umowy.** Za umowę należy uważać dokument, na którym widnieją podpisy obu stron. Opłata winna być uiszczona w wysokości 2‰ (dwa promille).

Zamówienia i potwierdzenia listowne opłacie stemplowej nie podlegają.

W razie nie wykonania umowy w przewidzianym rozmiarze, może nastąpić zwrot odpowiedniej części opłaty stemplowej.

Nieuiszczenie opłaty stemplowej w należnej sumie grozi karą w wysookości 5-cio krotnej należności stemplowej. W razie zaś dopatrzenia się złej woli grozi kara 15-o krotna.

b) **Rachunki** — są wolne od opłaty stemplowej, o ile nie przewyższają kwoty 20 złotych, lub o ile wystawione zostały z tytułu umów stemplowych w myśl punktu a). — W ostatnim wypadku należy na rachunku uczynić odpowiednią wzmiankę o uiszczonej od umowy opłacie stemplowej.

Inne rachunki podlegają zasadniczo opłacie 2‰ (dwa promille).

Rachunki zagraniczne — podlegają tej samej opłacie stemplowej, co krajowe.

Za nieuiszczenie opłaty grozi kara 25-cio krotna.

c) **Pokwitowania** — o ile dotyczą sum do 50 złotych nie podlegają opłacie.

Ponad tę sumę opłaca się 20 groszy, niezależnie od wysokości sumy i niezależnie od ostemplowania rachunku czy umowy, z tytułu których wpływają.

Pokwitowania na rachunkach nie podlegają specjalnej opłacie stemplowej.

O ile pokwitowanie dotyczy dostawy lub roboty, na którą nie była ostemplowana umowa lub rachunek, to pokwitowanie winno być ostemplowane w wysokości 2‰ (dwa promille) sumy.

Za nieuiszczanie opłaty grozi kara 25-cio krotna.

d) **Konsygnacje lub wyszczególnienia,** — na których potwierdza klient odbiór towaru ponad 50 złotych wartości, podlegają opłacie 20 groszy.

Znaczek stemplowy należy kasować początkowemi lub **końcowemi literami tekstu.**

Podkreśla się, że sprawa ta jest sporna, w każdym razie ta opłata obarcza kwitującego z odbioru towaru.

e) **Wyciągi z ksiąg** — należy stemplować znaczkami 20 groszy od arkusza, również wyciągi zagraniczne.

f) **Wolne są od opłat stemplowych** — odpisy rachunków i umów, o ile oryginały są opłacone stemplem, co powinno być zaznaczone na odpisie.

Wolne są również umowy między pracodawcami i pracownikami, pełnomocnictwa do odbioru sum pieniężnych do 500 złotych. — Powyżej 500 zł. opłaca się 1 złoty.

g) **Termin.** — Opłaty stemplowe od rachunków, umów i pokwitowań należy uiścić w ciągu trzech tygodni od daty wystawienia dokumentu, to samo dotyczy pism, sporządzonych zagranicą, przyczem data ustala się od chwili otrzymania.

Zarząd.

Pożar fabryki „Kabel Polski"

W ostatnich dniach byliśmy świadkami smutnego wydarzenia, a mianowicie pożaru jedynej w Polsce fabryki kabli. O przyczynach pożaru narazie żadnych pewnych danych powiedzieć nie można, znane są natomiast szczegóły, dotyczące samego faktu. W krytycznym dniu, o godz. 1 w nocy, robotnicy zauważyli dobywający się z małego tymczasowego składziku ogień, który z ogromną szybkością rozprzestrzeniać się zaczął na drewniane wiązania i dach otaczających budynków. Nie pomogło niemal natychmiastowe zastosowanie aparatów „Minimax", ani hydrautów. Ogień, podniecany silnym wiatrem, ogarnął wszystkie zabudowania. Przybyła w pół godziny potem straż ogniowa zajęła się jedynie ubezpieczeniem sąsiednich domów oraz dogaszaniem spalonej fabryki.

Straty poniesiono dość znaczne, lecz pokryte one zostaną przez Tow. Asekuracyjne, poczem zarząd natychmiast przystąpi do odbudowania fabryki. Obecnie czynione są już w tym kierunku poważne starania tak w kraju, jak i zagranicą w sprawie dostarczenia maszyn które podczas pożaru zostały uszkodzone. Zdołano uratować własne stacje elektryczne, z których czerpano potrzebną energję, oraz kotłownie i warsztaty reperacyjne. Dotychczasowa wartość produkcji fabryki wynosiła w ostatnim okresie, t. j. w listopadzie grudniu i styczniu do trzech czwartych miljona zł miesięcznie. Na produkcję tę składało się około 50 klm. dziennie kabli wojsk. telef., 4 klm. dzien. kabli ziemnych ołowionych i opancerzonych, pozatem jeszcze znaczna ilość przewodników rozmaitych dla siły i światła, telefonów, sygnalizacji i specjalnych celów.

Fabryka produkowała kable: do prądów słabych, telefoniczne do 800 par a do prądu silnego na napięcie 15,000 volt o przekrojach do 800 mm. kw.

Przetargi — Submisje — Licytacje

Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku ogłasza

PRZETARG PUBLICZNY

na sprzedaż około 46 000 kg różnych odpadków metali półszlachetnych. Termin składania ofert upływa z dniem 10 marca br. o godz. 10-tej.

Bliższych szczegółów oraz specyfikacji udzieli Dział Zakupów, Wydziału Zasobów DKP. w Gdasku pokój Nr. 425) po nadesłaniu zł. 3.— w gotówce lub w znaczkach stemplowych.

Naczelnik Wydziału Zasobów.

Przetarg.

Dyon Samochodowy Nr. 7 sprzeda pewną ilość zużytych części zapasowych, szmelcu gumowego, stalowego itp. w drodze przetargu ustnego. Informacji udziela od dnia 1 do 11 kwietnia br. w godz. od 10-tej do 14-tej Dyonowy Zakład Samochodowy ulica Ułańska. Przetarg tamże dnia 12 kwietnia br. o godz. 10-tej.

Szef Służby Samochodowej O. K. VII.

Ogłoszenie przetargu.

Kierownictwo Centralnej Składnicy Lotniczej w Dęblinie na podstawie rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych, Dep. IV. Lotn. L. dz. 16729/26/Lotn./Zak. z dnia 14. VIII. 26 r. oraz w myśl przepisów gosp. materj. O-10/22 zał. Ł. 1 art. 14 a) ogłasza przetarg publiczny na sprzedaż 1648 kg. stali 6-kątnej wym. 12 mm. oraz 185 kg. stali okrągłej 5 mm.

Przetarg ofertowy odbędzie się w dniu 29 marca 1927 r. o godz. 10 rano w magazynach Centralnej Składnicy Lotniczej w Dęblinie.

Oferty na kupno wymienionej stali należycie ostemplowane z dołączonym kwitem na złożone w Kwatermistrzostwie Centr. Skład. Lotn. w Dęblinie wadjum w wysokości 5% oferowanej sumy, składać należy w zalakowanych kopertach w wyżej podanym terminie w Biurze Rachunkowo-Materjałowym CSL. Przeznaczona na sprzedaż stal znajduje się w magazynach CSL. w Dęblinie, gdzie można ją oglądać codziennie od godz. 8 do 12-ej za wyjątkiem niedziel i świąt po uprzedniem otrzymaniu przepustki z Kierownictwa.

Władza wojskowa zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta oraz przeprowadzenia przetargu ustnego.

Kierownictwo Centralnej Składnicy Lotniczej.

Ogłoszenie przetargu.

Okręgowy Zakład Mundurowy w Grodnie zamierza sprzedać w drodze nieograniczonego przetargu publicznego, który odbędzie się w dniu 21 marca 1927 r. — różne przedmioty kwaterunkowe, zbędne dla wojska, jak: latarnie, palniki i klosze, oraz szkła do lamp i latarń, kotły od 2 do 12 litrów, czajniki, imbryki, rondle, młynki do kawy i t. d. — jak również nieużytki, szmaty sukienne, płócienne, manipulowane, drelichowe, odpadki filcowe, starego obuwia, futrzane, waty, blachy i t. p., zmagazynowane w Okręgowym Zakładzie Mundurowym w Grodnie i w Filji Okr. Zakł. Mundurowego w Białymstoku.

Szczegółowych informacji, odnośnie ilości i rodzaju przedmiotów, oraz warunków ouowiązujących przy składaniu ofert na zakup tych przedmiotów i materjałów, zasięgnąć można we wszystkich Szefostwach Intendent. O. K. i Okręgowych Zakładach mundurowych, oraz w Rejonowych Kier. Intendentury Wilno, Grodno i Wołkowysk i w Filji Okr. Zakł. Mund. w Białymstoku.

Okręgowy Zakład Mundurowy Grodno.

Ogłoszenie.

Dyrekcja Wileńska Kolei Państwowych ogłasza na dzień 18-go marca 1927 r. przetarg ofertowy na wydzierżawienie tartaku w Wołkowysku.

Warunki dzierżawy znajdują się na wszystkich większych stacjach kolejowych Dyrekcji Wileńskiej oraz w Wydziale Zasobów tejże Dyrekcji, Wilno, ul. Słowackiego 2.

Ogłoszenie.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Radomiu podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 22 marca r. b. o godzinie 12-ej w Dyrekcji Kolei Państwowych w Radomiu odbędzie się licytacja drogą składania pisemnych ofert w zapieczętowanych kopertach na sprzedaż niżej wyszczególnionych przedmiotów staroużytecznej wąskotorowej nawierzchni typu konnego, znajdującej się przy następujących stacjach, a mianowicie:

przy st. wąskotorowej Jędrzejów: szyny wąskotorowe typu konnego w przęsłach o wym. 65 mm. × 50 mm. × 25 mm. około 177.782 kg.,

także szyny luzem 219.370 kg.,

szyny luzem 65 × 50 × 30 mm. 1.890 kg.,

podkłady żel. wąskotorowe typu kon. 127.080 kg.,

przy st. wąskotorowej Zwierzyniec: szyny wąskotorowe typu konnego w przęsłach o wym. 65 mm. × 50 mm. × 25 około 28.987 kg.,

także szyny luzem 39.982 kg.,

podkłady żel. wąskotrowe typu konnego 1.260 kg.,

przy st. wąskotorowej Hrubieszów: podkłady żel. wąskotorowe typu kon. 4.975 kg.,

przy st. Antonówka: szyny wąskotorowe typu konnego luzem o wym. 65 mm. × 48 mm. × 24 mm. 78.505 kg.

przy stacji wąskotorowej Działoszyce: szyny wąskotorowe typu konnego w przęsłach o wym. 65 mm. × 50 × 25 mm. 300.000 kg.

podkłady wąskotrowe typu konnego 70.000 kg.

W ofercie należy wyszczególnić, jakie mianowicie, w jakiej ilości i na jakiej stacji znajdujące się przedmioty reflektant pragnie nabyć, oraz wskazać oferowaną cenę za tonę, loco plac znajdowania się materjału.

Do licytacji należy wnieść do Kasy Kolejowej w Radomiu wadjum w wysokości 3% ogólnej sumy i pokwitowanie dołączyć do oferty.

Firma, która zaoferuje najwyższą cenę i utrzyma się przy kupnie, winna w ciągu 7-iu dni od chwili otrzymania zawiadomienia Dyrekcji o przyznaniu kupna zawrzeć z Dyrekcją umowę, przyczem wniesione do licytacji wadjum winno być uzupełnione, jako kaucja na zabezpieczenie wykonania warunków umowy do wysokości 5% ogólnej sumy kupna.

Bliższych szczegółów, dotyczących tej sprzedaży udziela Wydział Zasobów w Radomiu, ul. Rynek Nr. 12.

Dyrekcja zastrzega sobie wybór oferenta, oraz unieważnienie przetargu, o ile wynik uważany będzie za niekorzystny dla Dyrekcji.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Radomiu.

Dzierżawy, zastępstwa, personel, sprzedaże itd.

INŻYNIER

dobrze wprowadzony w sferach przemysłowych i komunalnych poszukuje **zastępstwa poważnej firmy**

żelazo-betonowej na Kalisz i sąsiednie powiaty.

Oferty uprasza się nadsyłać do admin. „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod nr. 3738.

LICENCJA

na prawo wyłącznej fabrykacji

patentowanych krat żaluzjowych syst. Stiegiera do odstąpienia

na poszczególne województwa. 3762

Artykuł znany, łatwy do wyrobu, zwłaszcza dla właścicieli warsztatów mechanicznych.

Oferty do biura **„WOS“ Warszawa, ul. Nowy Świat 30.**

Warsztat maszyn rolniczych

wydzierżawię bardzo korzystnie w Inowrocławiu, przy głównej wjazdowej ulicy. Do przejęcia urządzenia potrzeba 3000 zł. Ubikacje fabryczne składają się z ślusarni i kuźni około 100 qm i stolarni 35 qm. 3773

R. Assmann, Inowrocław, ul. Św. Wojciecha 38

Sprzedam 3769

maszynę parową

leżącą, fabrykat L. Zobel. o sile 50—60 km., regulator osiowy, suwak tłokowy. Maszyna jak nowa.

JAN JAGODZIŃSKI, Koźmin

Młyn parowy

Ślifierki do ostrzenia

narzędzi, haki do ław stolarskich, wykonuje masowo i poleca 3742

fabryka „Fama“ w Chełmży (Pomorze)

Maszyna parowa

w bardzo dobrym stanie 40—60 konna zaraz korzystnie do nabycia. 3766

LUDWIK KRYSTEK - Fabryka Maszyn Rolniczych - Koźmin.

Trak 36”

3767

marki Tüscher natychmiast do sprzedania. Do obejrzenia w ruchu. Zapytania należy skierować pod adresem firmy

BRACIA GROEDEL, Demnia Wyżna - Poczta Skole.

Kompletne 3760

urządzenie olejarni

najnowszej konstrukcji za bezcen odda

WRAASE, Wysoka pow. Wyrzysk.

2 dynamomaszyny używane 230 woltów, 35 km., 750 obr., z tab. rozdzielczemi. 1 dynamomaszyna AEG, 50 kw. 110 wolt., 750 obr., kompl. (motor 60 km.) do sprzedania. Wiad. do „Rynku Met. i Maszyn.“ pod nr. 3765.

Lokomobilę

przenośną, fabrykat R. Wolf, o sile 12 do 14 KP. nr. fabryczny 2882, zupełnie zremontowaną, sprzeda:

Fabryka maszyn, F. Eberhardt, Sp. z ogr. por.

Bydgoszcz. 3755

Maszyny stolarskie kompl.

Motory 6 i 8 K. M. na gaz ewtl. naftę, kompletna gazownia do motoru, transmisję z łożyskami i tarczami, gazowy aparat do wulkanizowania opon i dętek, baseny do wody, korzystnie sprzeda 3774

GRABIANOWSKI, Poznań, Przemysłowa 33, tel. 1706.

Ważne dla Kresów!

1 nowy motor na gaz ssany kompl. o sile 55/60 km., 190 obrot. 1 motor Diesla 55 km. 175 obrotów, dla popędu elektrycznego wybitnej marki zagranicznej, do sprzedania. Do motorów mogą być dostarczone odpowiednie dynamomaszyny z tablicami prądu stałego lub trójfazowego. Wiadomości do admin. „Rynku Metal. i Maszyn.“ pod nr. 3764.

KORZYSTNIE SPRZEDAM:

3710

motor benzolowy stojący fabr. ameryk., 6 H.P.

i młocarnia szeroko młotna, w ruchu, w najlepszym porządku, wszystko kompl. do przejazdu

J. Borowiak. Lwówek p. Nowy Tomyśl

Warsztat ślusarsko-mechaniczny.

3771

Samochód

„Dux“ 6-osobowy, mało używany, 4-cylindrowy, ze starterem, elektrycznem światłem i sygnałami, Boscha 17/50 konny, cały wyściełany skórą. Torpedo koloru ciemnozielonego jest do zamienienia na węgiel, żelazo lub blachę cynkową. Adres: **Stelmachowski Krotoszyn**, ul. Zdunowska 79.

Sprzedam

maszyny do wyrabiania trzonków, siekier, kilofów, młotków, mioteł do 50 mm grub., **tokarnię szpindlową,** kopierówkę, (Dekopiersäge), 4" gryziarki i różne przybory do wyrabiania drewnianych obcasów. Wszystkie maszyny są w bardzo dobrym stanie. 3772

Tartak parowy Fr. Schneider Toruń, Lubicka szosa 60.

Fabryka naczyń blaszanych

kompletnie urządzona i mogąca być natychmiast uruchomioną, z wielką wyciskarką ciągnącą do naczyń i wszelkiemi przybor. do fabrykacji naczyń kuchennych

bardzo tanio do sprzedania za 6.000 dolarów.

Czynsz roczny fabryki ca. 300 dolarów.

F. Ignatowitz jr. Gdańsk, Grenadiergasse nr. 6.

3715

KUPNA

Kolejkę wąskotorową

nieczynną, (szyny, rozjazdy, wagoniki, etc.) kupię zaraz za gotówkę:

Budowniczy M. Augenblick
Lwów, Bernsteina 9.

3752

Tokarnię 3-metrową

i większą używaną, lecz w zupełnie dobrym stanie kupię zaraz 3745

Zakłady Przemysłowe „Chęciny“ poczta Chęciny.

Motor

benzynowy dwukonny i 3763

tokarkę

do metali od 75 do 100 cm. długości toczenia, używane, lecz w stanie nadającym się do użytku, kupimy. Oferty z przystępną ceną do **Zarządu Więzień w Wiśniczu.**

Poszukuję celem kupna samopociągowy

motor ropny

„Bulldog“ Lanza.

Oferty proszę przesyłać do 3725

Gostyńska Fabryka Maszyn -- właśc. St. Grześkowiak
Gostyń — Telefon 108

Poszukuje się kupna

małej fabryki

lub zabudowań nadających się na założenie fabryki wyrobów żelazno-kutych, na 50 pracowników, z pomieszkaniem dla właściciela, w mieście lub w większej miejscowości gdzie kolej i poczta w miejscu, w Województwie Poznańskiem. Zgłosz. uprasza się do administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod nr. **3743.**

Poszukuję celem kupna każdego rodzaju

kluczy do skrzynek wtyczkowych

(Einsteck-Kasten) oraz

ZAMKI DO SZAF

z odlewu temperowego, w większych, bieżących ilościach. Oferty należy nadsyłać do Administracji „Rynku Metalowego i Maszynowego“ pod nr. 3736

Kupimy natychmiast

1 maszynę parową z kondensacją na 150 do 180 KM.

1 KOCIOŁ o nominalnie 80 qm oraz 8 do 12 at.

1 suszarnię kartofli (płatkarnię) na 300 ctr. dziennie.

NITSCHE i S-ka, Fabryka maszyn
Poznań, ul. Kolejowa. 3728

Motor

ropny, lub naftowy używany, lecz dobrze utrzymany, 25 do 35 PS, kupimy natychmiast 3770

Centrala Pługów Parowych, Poznań
T. z o. p., ul. Piotra Wawrzyniaka 28/30

Kupię 3759

ząb do motoru

firmy „Dresdener Gasmotor Moritz Hile“ nr. **8048**, może być używany, lecz w dobrym stanie.

Generator do ssąco-gazowego motoru, od 40 do 60 PS., może również być używany, lecz w dobrym stanie. Zgł. pod adr. **Franciszek Kazubowski** właśc. młyna **Twarda Góra** pow. Świecie - Pomorze.

APARAT DO SPAWANIA

nowy lub używany, kupię. **Dorau, Sępolno, Skrzynka pocztowa 18.** 834

CA. 500 MTR. SZYN KOLEJEK

prof. 45—65 mm. w długości od 2—6 metr., kupię zaraz. **Fabryka Siatek drucianych. Inowrocław, Toruńska 10. Telefon nr. 595.** 839

PRASĘ RĘCZNĄ

do słomy, kupię. **Marszałkiewicz, Września, ul. Warszawska.** 836

SZYNY KOLEJKOWE

2-3000 metr., 600 mm., toru 65 mm., prof. luźne lub na żelaznych podkładkach z bolcami i przykładkami, używane, lecz w dobrym stanie oraz lokomotywkę benzolową, 16—20 P. S., używaną, w dobrym stanie, prosi zgłosić z podaniem ostatecznych cen **„RIKA“, Budowlane Tow. Akc., Bydgoszcz.** 837

IMADŁO KUTE

dobrze utrzymane, kupię. **„Columbus“, Wrocławska 15. Poznań.** 838

WALCE MŁYŃSKIE

w dobrym stanie, Hechta model G., względnie innej firmy w wymiarach 600/300 — zakupię. Oferować: **T. Zieliński, Jarosław.** 839

MOTOR LUB DYNAMO ELEKTRYCZNE

na 220 Volt, 70—80 Amper prądu stałego. Zgłoszenia z podaniem stanu i ceny skierować do **Kamieniołomów, Kraków, ul. Grodzka 40.** 840

GATER

wielkości 450—480 mm., dobrej marki i w dobrym stanie, kupię zaraz. W ofercie podać ostateczną cenę i gdzie jest do oglądnięcia pod **Tartak parowy, Spytkowice koło Chabówki.** 841

TOKARKI NA DRZEWO I TOKARKI NA ŻELAZO

z planscheibą. Zgłoszenia: **Wielkopolska Huta Szklana, Fr. Dźwikowski, T. z o. p., Inowrocław, ul. Dworcowa 31 a.** 843

Zapytania, nadeszłe do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC“ w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie, częstokroć kilkakrotnie.

Nr. 2472. Jaka firma wyrabia pudełka ebonitowe z przykrywkami do akumulatorów samochodowych?

Nr. 2497. Która firma dostarcza wszelkich części do samochodów, motocykli i rowerów?

Nr. 2498. Która fabryka krajowa wyrabia kółka i przybory do wózków dziecięcych?

Nr. 2499. Która firma może dostarczyć stali resorowej w rozmiarze 26×4 mm do wózków dziecięcych ?

Nr. 2503. Która firma może dostarczyć żelaza okrągłego, czysto walcowanego 2—8 mm oraz drobnych odlewów kuto-lanych?

Nr. 2507. Która firma wyrabia duże puszki do kawy à la Frigolla, Wrocław?

Nr. 2508. Uprasza się o wskazanie firmy, w której można nabyć aparat do spawania elektrycznego oraz kogo firma deleguje dla celów montażowych.

Nr. 2517. Uprasza się o podanie źródła wyrobu kompletnych karniszy mosiężnych do okien oraz części do tychże.

Nr. 2526. Uprasza się o podanie adresów fabryk górnośląskich, które wyrabiają noże do sieczkarni.

Nr. 2527. Kto dostarcza całkowite urządzenia do poniklowania?

Nr. 2531. Kto posiada zastępstwo w Polsce na łożyska kulkowe fabr. niemieckiego M. R. G.?

Nr. 2534. Uprasza się o wskazanie wytwórni zabawek kilkagroszowych.

Nr. 2560. Która firma dostarcza kamienie podług miary do robienia gwintów?

Nr. 2569. Kto może dostarczyć mechanizm do młynków do mielenia kawy (Mahlwerke)?

Nr. 2575. Która firma posiada przenośny aparat do elektrycznego spawania żelaza, grubości ca 40 mm., celem wypożyczenia takowego?

Nr. 2582. Uprasza się o podanie fabryk, w których można nabyć wszelkie przyrządy do odlewania plomb ołowianych.

Nr. 2583. Która firma buduje części metalowe do młynów (wiatraków murowanych) z ruchomym wierzchem, poziomym wałem metalowym do śmig, wałem pionowym metalowym i wogóle wszelkie części metalowe do tegoż młyna.

WARUNKI DLA INSERENTÓW i ABONENTÓW:

CENY OGŁOSZEŃ: 1/1 str. 100 zł, ½ str. 60 zł, ¼ str. 35 zł, 1/8 str. 20 zł, 1/16 str. 10 zł. Ogłoszenia na okładce z dopłatą. Ogłoszenia z zagranicy oblicza się według osobnej taryfy. W wydaniach specjalnych obowiązuje inna taryfa. Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań. Przy wszelkich kwestjach spornych miarodajny jest Sąd Powiatowy w Poznaniu. Na wypadek zwłoki lub skargi sądowej, wszelkie rabaty odpadają. — Konto czekowe P. K. O. w Poznaniu nr. 202-796.